

STAREC A MORE

Podľa novely Ernesta Hemingwaya

Preklad a výber textu:

Tereza Hladká, Milan Kozánek, Jan Lepšík, Ivan Martinka

Pre Divadlo Ludus, premiéra 12.2. 2025, Malá scéna STU

zo záznamu rozhovor performerov o minulosti, archivovaní spomienok, odovzdávaní skúseností

Všetko na ňom bolo staré, okrem očí, ktoré mali rovnakú farbu ako more a boli veselé a nepokorené.

“Santiago, mohol by som zasa chodiť s vami. Niečo sme zarobili.“

Starec chlapca naučil rybárčiť a on ho za to miloval.

“Nie, teraz si na šťastnej lodi! Zostaň s nimi!”

„Pamätáte sa, ako ste celých osemdesiatšedem dní nič nechytli a potom sme tri týždne chytali parádne kusy každý deň.“

„Pamätám sa,“ povedal starec. „Viem, že si odo mňa neodíšiel preto, že by si pochyboval.“

„To mi prikázal môj otec. Som len chlapec, musím ho poslúchať.“

„Ja viem“, povedal starec. „Tak to chodí.“

„Neveril nám.“

„Nie. Chýba mu viera,“ povedal starec. „Ale nám nie.“

„Nám nie“, povedal chlapec.

“Santiago, môžem vám na zajtra zohnať sardinky?”

“Nie. Chod' radšej hrať bejzbal.”

“Ale ja by som ich chcel zohnať. Ak s vami nemôžem ísť na lov, rád by som bol aspoň nejako užitočný.”

„Viem, kde sa dajú zohnať štyri návnady.“

“Ešte mi nejaké z dnešného lovu zostali.“

“Zoženiem čerstvé.”

“Jednu...”

„Dve...”

„Tak dve.“

„Kam pôjdete?“ opýtal sa chlapec.

„Dost' ďaleko, aby som sa vrátil, keď sa otočí vietor. Chcem vyplávať pred svitaním.“

“Keď chytíte na háčik niečo obrovské, mohli by sme vám prísť na pomoc.“

„Ale ste teraz dost' silný na poriadne veľkú rybu?“

„Myslím, že áno. Okrem toho, poznám veľa trikov.“

zo záznamu text v španielčine

„Máte niečo na jedenie?“ opýtal sa chlapec.

„Misu žltej ryže s rybou. Dáš si?“

„Nie. Najem sa doma. Mám vám rozložiť oheň?“

„Netreba. Urobím to neskôr sám. Alebo zjem tú ryžu aj studenú.“

„Môžem zobrať vrhaciu sieť?“

„Samozrejme.“

Lenže žiadnu vrhaciu sieť nemali a chlapec si pamätal, aj kedy ju predali. Túto hru však hrali každý deň. Neexistovala ani misa žltej ryže s rybou a chlapec to vedel. Starec už

osemdesiatštyri dni neulovil žiadnu rybu. Prvých štyridsať dní s ním chodieval chlapec. Ale potom mu rodičia prikázali, nasadnúť na inú, šťastnejšiu loď.

„Osemdesiatpäť je šťastné číslo,“ povedal starec. „Čo by si povedal, keby som ulovil takú rybu, čo má skoro päťsto kíľ?“ (pozn. reálne číslo po prepočte je asi 450 kg)

kubánska pieseň

Starec cítil, ako sa do tmy vkráda ráno. Veslujúc na člne, počul frčanie, ako lietajúce ryby vyrážali z vody a svišťanie ich napnutých trepotavých krídel, prerezávajúcich temnotu. K lietajúcim rybám cítil veľkú náklonnosť – na mori boli jeho najväčšími priateľkami. Vtákov mu bolo ľúto – hlavne drobných tmavých rybárikov, ktoré večne krúžili nad morom, hľadali a takmer nikdy nič neulovili. Pomyslel si,

„Vtáky majú omnoho ťažší život ako my, okrem dravcov a veľkých druhov. Prečo boli vtáčiky stvorené také krehké a útle, ako tieto morské lastovičky, keď oceán vie byť taký krutý? Tá obrovská voda je láskavá a nádherná. Ale dokáže byť tak krutá a prichádza to veľmi nečakane a vtáčiky, ktoré poletujú, krúžia a hľadajú potravu, sú s ich tenkými a smutnými hláskami pre ňu príliš krehké.“

Vždy rozmýšľal o mori ako o žene – la mar, tak o ňom hovoria Španieli, v ženskom rode, lebo ho milujú. Niekedy o tej veľkej vode hovoria zle práve tí, ktorí ju milujú najviac. Mladší rybári, ktorí namiesto plavákov používajú bóje a jazdia na motorových člnoch, ktoré si kúpili potom, ako im žraločia pečienka vyniesla pekné peniaze, mu nepovedia inak ako el mar – v mužskom rode. O mori hovoria, akoby to bol pretekár, nejaké miesto na mape, alebo dokonca nepriateľ. Starec však more vždy vnímal ako ženu, ako niečo, čo človeka obdarí láskavosťou, alebo mu niečo odopiera, no ak aj urobí niečo zlé, je to len preto, že v tej chvíli nemôže inak. Aj mesiac na tú veľkú vodu pôsobí ako na ženu, uvažoval.

Starec vesloval pokojne a nespôsovalo mu to žiadnu námahu – udržiaval si svoju zvyčajnú rýchlosť. Hladina oceánu bola hladká, okrem občasného vírenia prúdu.

Niektorí rybári dopustia, aby návnady unášal prúd. Niekedy ich majú v hĺbke len šesťdesiat siah, aj keď sú presvedčení, že sú na stovke.

„Ja s nimi však narábam s milimetrovou presnosťou,“ pomyslel si. Iba nemám šťastie. Ale ktovie? Možno dnes... Každý deň je možné začať odznova. Je lepšie mať šťastie. Ale ja budem radšej dôsledný. Keď potom príde šťastie, si pripravený.

Slnko vystúpilo už o dve hodiny vyššie a tak ho až tak neboleli oči, keď sa pozeral na východ. Na dohľad boli už len tri člny, črtali sa veľmi nízko a ďaleko od brehu.

performer na scéne: „Hĺbka 29“

„Tento vták je skvelý pomocník,“ povedal starec.

A vtom sa mu šnúra, uviazaná vzadu na korme napla pod nohou, ktorou si pridržieval slučku. Odhodil veslá a pocítil silný ťah malého trepotajúceho sa tuniaka, keď lano pevne stisol a začal ťahať nahor.

Chvenie sa zintenzívnilo a vtom vo vode uvidel modrastý chrbát ryby a jej zlatisté boky

a prehodil ju do člna. Tuniak zaliaty slnkom sa leskol na korme lode, jeho pevné telo vyzeralo ako náboj, jeho veľké, nevelmi múdre oči hľadeli do prázdna – akoby rýchlymi, trasľavými údermi chvosta o hranu lode chcel zo seba vytrieskať vlastný život. Starec mu uštedril ranu z milosti a odkopol jeho ešte trasúce sa telo, do tieňa zadnej časti lode.

“Bude skvelou návnadou. Váži skoro päť kíľ.”

Nepamätal si, odkedy sa začal vo svojej samote rozprávať sám so sebou. Za starých čas si zvykol sám pre seba spievať a spieval si väčšinou v noci, keď hliadkoval na rybárskych lodiach, alebo na člnoch, ktoré lovili korytnačky. Pravdepodobne sa začal rozprávať sám so sebou, keď chlapec odišiel na inú loď.

„Keby ma počuli ostatní hovoriť nahlas, pomysleli by si, že som blázon,“ povedal.

„Ale keďže nie som blázon, je mi to jedno. Boháčom sa na člnoch prihovárajú všelijaké moderné zvukové zariadenia a prinesú im bejzbal rovno na palubu.“

Zeleň na pobreží už nevidel, iba vrcholce modrastých hôr, ktoré vyzerali, akoby mali biele snehové čiapočky a oblaky nad nimi pôsobili ako zasnežené hory. More bolo veľmi tmavé a slnko vytváralo vo vode svetelné lúče. Obrovské zhľuky planktónu priame slnko celkom vymazalo a tak starec videl len ohromné spektrá lúčov v modrej vode a jeho rybárske šnúry, padajúce kolmo do vody, hľbokej pol druha kilometra.

Mohol by som zaspať a len tak sa nechať unášať prúdom, pomyslel si – lano by som omotal okolo palca na nohe, aby som sa prebral. Dnes je to však už osemdesiatpäť dní a ja by som v tento deň mal rybárčiť poriadne.

performer na scéne: „Hľoubka 72“

záznam - rozhovor performerov o samote a prírode

Práve vtedy, keď sledoval svoje šnúry, videl, ako sa jedna z vyčnievajúcich zelených palíc prudko potopila.

“Áno” povedal. “Áno” a odložil veslá bez toho, aby zavadil o bok člna. Natiahol sa po šnúru a jemne ju držal medzi palcom a ukazovákom pravej ruky. Necítil žiadny ťah ani váhu a lano držal zľahka. Potom to prišlo znova. Tentoraz to opatrne šklblo: nie príliš silno ani pevne, ale on vedel presne, čo to je. V hľbke asi sto siah marlin požieral sardinky, pokrývajúce hrot a stopku háku, kde ručne kovaný hák vyčnieval z hlavy malého tuniaka.

Starec lano jemne pridržiaval a ľavou rukou ho opatrne uvoľnil z palice. Teraz ho mohol popúšťať medzi prstami tak, aby ryba necítila ani najmenšie napätie.

Takto ďaleko od brehu a v tomto mesiaci, musí byť ryba obrovská, pomyslel si. Jedz ich, ryba. Jedz ich. Prosím ťa, zjedz ich. Sú také čerstvé a ty si tam, dvesto metrov hľboko v tej studenej vode a temnote. Zakrúž tam v tej hľbke ešte raz, vráť sa a zjedz ich.

Bol šťastný, ako cítil jemné ťahanie, a potom zacítil prudké šklbnutie a niečo neuveriteľne ťažké. Bola to váha ryby, a tak popúšťal šnúru hľbšie, hľbšie a hľbšie, odvíjajúc prvý z dvoch rezervných kotúčov. Ako lano klesalo, zľahka sa kízalo starcovi pomedzi prsty

a stále cítil veľkú váhu, hoci stisk jeho palca a ukazováka bol sotva znateľný.

„Zabrala,“ povedal. „A teraz nech to poriadne prehtne.“

Nechal šnúru ďalej kĺzať sa pomedzi prsty, kým sa natiahol dole ľavačkou, našiel voľný koniec dvoch rezervných kotúčov a slučkou ich pripevnil k ďalšiemu kotúču. Teraz bol pripravený. Mal v zálohe tri sedemdesiatmetrové kotúče, a ten, na ktorom mal rybu.

„No tak, zhltni to ešte. Poriadne.“ Zjedz to tak, aby ti hrot háku zašiel do srdca a zabil ťa, pomyslel si. Len pod' a dovoľ mi vraziť do teba harpúnu. Dobré. Si pripravená? Dost si už hodovala?

“Teraz!”

Ryba sa pohybovala rovnomerne, a tak pomaly plávali pokojným morom. Ostatné návnady boli stále vo vode, ale nemohol s tým nič robiť.

„Keby tu tak bol chlapec,“ povedal starec nahlas. Som vlečený rybou, som ako vlečné bremeno. Mohol by som šnúru priviazať, ale čo ak ju pretrhne? No nič, musím ju držať, ako najlepšie viem, a popustím jej šnúru, keď bude treba. Vďaka Bohu, že pláva vpred a nie do hĺbky.“

Čo ak sa rozhodne ponoriť hlbšie. Nevie. Nevie ani, čo urobím, ak sa spustí do hĺbky a tam zahynie. Ale niečo už vymyslím. Je toho veľa, čo sa dá urobiť.

Potom sa obzrel za seba, ale pevninu nevidel. Na tom nezáleží, pomyslel si. Vždy nájdeme cestu späť, podľa svetiel Havany. Do západu slnka ostávajú ešte dve hodiny a do vtedy možno vypláva ryba nad hladinu. Ak aj nie, možno sa vynorí pri svetle mesiaca. Ak neurobí ani to, možno sa ukáže s východom slnka. Necítim žiadne kŕče a cítim sa silný.

V noci oboplávali loď dve sviňuchy a počul, ako sa v mori prevaľujú a odľúkujú. Vedel rozoznať rozdiel medzi odľúkavaním, ktoré vydáva samec, a vzdychavým odľúkavaním samice.

„Sú to dobré tvory,“ povedal. „Hrajú sa, žartujú a majú sa radi. Sú to naši bratia, tak ako lietajúce ryby.“

Potom mu prišlo ľúto veľkej ryby, ktorú chce uloviť. Aká je len úžasná a zvláštna a ktovie, koľko má rokov, pomyslel si. Ešte som sa nestretol s takou mocnou rybou.

Nemôže tušiť, že proti nej stojí len jeden človek a už vôbec nie, že je to starec.

Zaujímalo by ma, či má nejaké plány, alebo, či je len rovnako zúfalá ako ja.

„Keby tu tak bol chlapec,“ povedal nahlas, usadil sa na zaoblených doskách provy lode a cez šnúru, ktorú držal na pleciah, cítil silu obrovskej ryby, ako rovnomerne napreduje smerom, ktorý si práve vybrala.

Rozhodla sa zostať v hlbokkej temnej vode, preč od všetkých nástrah, pascí a zrád. Mojou voľbou bolo ísť za ňou tam a možno ešte ďalej, aby som ju našiel ako jediný. Jediný na svete. Už od poludnia sme vzájomne prepojení. A nikto nemôže pomôcť ani jednému z nás.

„Ryba,“ povedal nahlas, mäkko, „zostanem s tebou až do svojej smrti.“ A myslím, že aj ona zostane so mnou, pomyslel si starec a čakal na svetlo. Pred svitaním bolo chladno. Vydržím to tak dlho ako ona, pomyslel si. S prvým lúčom svetla sa lano natiahlo a kleslo do vody.

Kiežby sa otočila po prúde! To by znamenalo, že začína byť unavená.

performer na scéne: „Hloubka 52“

Keď slnko vystúpilo vyššie, stavec si uvedomil, že ryba unavená nie je. Existovalo len jedno priaznivé znamenie. Sklon lana ukazoval, že pláva v menšej hĺbke. To nemusí znamenať, že ryba začne skákať. Ale mohla by.

„Bože, nech skočí,“ povedal stavec. „Mám dosť lana, aby som si s ňou poradil.“

Možno, ak len trochu zvýšim napätie, bude ju to bolieť a vyskočí, pomyslel si. Teraz, keď je denné svetlo, nechám ju skákať, aby sa jej vaky pozdĺž chrbtice naplnili vzduchom, a nebude sa môcť ponoriť do hĺbky a tam zomrieť.

Pokúsil sa zvýšiť napätie, ale lano bolo napnuté na prasknutie od momentu, keď rybu chytil na hák. Keď sa zaklonil, aby lano väčšmi potiahol, vedel, že ho už viac zaťažovať nemôže. Za žiadnu cenu s ním nesmiem trhnúť, pomyslel si. Každé trhnutie rozšíri ranu, ktorú hák urobil a keď ryba vyskočí, môže ho stratiť.

„Ryba,“ povedal. „Mám ťa veľmi rád a vážim si ťa. Ale zabijem ťa, kým sa skončí tento deň.“ Aspoň dúfam, pomyslel si.

Zo severu priletel k člnu malý vtáčik. Bol to spevavý vtáčik a lietal príliš nízko nad vodou. Stavec videl, že je veľmi unavený.

Vtáčik pristál na boku člna a tam odpočíval. Potom preletel okolo hlavy starca a spočinul na lane, kde mu bolo pohodlnejšie.

performer na scéne: „Hloubka 54“

rozhovor performerov zo záznamu o inšpirácii, o zdroji životnej sily

krátka medzihra s bábkou chlapca Manolina

Musím zjesť tuniaka, aby mi neodišla sila.

„Keby tu tak bol chlapec a keby som mal trochu soli,“ povedal nahlas. „Musím zjesť toho tuniaka. Dočiahnem naňho bodcom a zjem si ho tu, celkom pohodlne.“

Znovu držal šnúru ľavým ramenom a ako sa opieral o ľavú ruku a pažu, sňal tuniaka z bodca a bodec vrátil na miesto. Pritlačil rybu kolenom a narezal pásiky tmavočerveného mäsa, pozdĺžne od zadnej časti hlavy až po chvost.

Keď narezal šesť prúžkov, rozložil ich vpredu na lodi, utrel si nôž o nohavice, zdvihol zvyšky bonita za chvost a hodil ich cez palubu.

„Ryba už ide hore,“ povedal. „No tak, ruka, spamätaj sa. Prosím, spamätaj.“

Lano pomaly a plynulo stúpalo, potom sa hladina oceánu pred loďou vydula a ryba sa vynorila. Vynárala sa nekonečne dlho a z bokov jej stekala voda.

„Je skoro o pol metra dlhšia ako čln,“ povedal stavec.

Je to skvelá ryba a ja ju musím ukonať, pomyslel si.

Teraz bol stavec sám a mimo dohľadu pevniny, pripútaný k najväčšej rybe, akú kedy videl,

väčšej, než o akej kedy počul, a jeho ľavá ruka bola stále taká zovretá ako pazúry orla.

Ten krč povolí, pomyslel si. Určite sa uvoľní a pomôže mojej pravej ruke. Sú tri veci, ktoré sú si ako bratia: ryba a moje dve ruky. Musí sa uvoľniť. Je predsa nedôstojné aby zostala v takom krči. Ryba opäť spomalila a pokračovala svojím zvyčajným tempom. Ktovie, prečo vyskočila, pomyslel si starec. Akoby sa mi chcela ukázať, aká je veľká. Teraz to už viem, pomyslel si. Kiež by som jej mohol ukázať, aký muž som ja. Ale to by uvidela moju ruku v krči.

Musím si udržať silu za každú cenu. Kriste, netušil som, že je taká obrovská.

„Ale aj tak ju zabijem,“ povedal. „V celej jej veľkoleposti a kráse.“

Hoci je to nespravodlivé, pomyslel si. Ale ja jej ukážem, čo človek dokáže a čo človek vydrží.

„Chlancovi som vravel, že som čudný starec,“ povedal. „Teraz to musím aj dokázať.“

performer na scéne: „Hĺoubka 41“

(pri západe slnka necháva rybu voľne plávať)

Západ slnka je náročný pre všetky ryby.

„Ako ti je, ryba?“ spýtal sa nahlas. „Ja sa mám dobre, moja ľavá ruka je na tom už lepšie a mám jedlo na celú noc a deň. Ťahaj loď, ryba.“

V skutočnosti sa však dobre necítil.

Zažil som aj horšie veci, pomyslel si. Ruku mám len trochu porezanú a z druhej krč zmizol. Nohy sú v poriadku.

Vyšli prvé hviezdy. Nepoznal meno hviezdy Rigel v súhvezdí Orion, ale videl ju a vedel, že čoskoro sa zjavia všetky a on bude spolu so všetkými svojimi vzdialenými priateľmi.

„Aj ryby sú moji priatelia,“ povedal. „Nikdy som nevidel takúto rybu, ani o nej nepočul. Ale musím ju zabiť. Som rád, že sa nemusíme snažiť zabíjať hviezdy.“

Čo keby sa každý deň človek musel pokúsiť zabiť mesiac, pomyslel si. Mesiac uniká. Ale čo keby sa človek musel každý deň snažiť zabiť slnko? Narodili sme sa pod šťastnou hviezdou, pomyslel si.

Potom mu bolo ľúto veľkej ryby, ktorá nemala čo jesť, a jeho odhodlanie zabiť ju nikdy neochromilo jeho súcit s ňou. Koľko ľudí nasýti, pomyslel si. Ale sú hodní ju zjesť? Nie, samozrejme, že nie. Nikto nie je hoden jesť ju, takú majestátnu a dôstojnú.

Nerozumiem týmto veciam, pomyslel si. Ale je dobré, že sa nemusíme snažiť zabiť slnko, alebo mesiac, alebo hviezdy. Stačí, že žijeme na mori a zabíjame našich skutočných bratov.

Ale nezabudni spať, pomyslel si. Prinúť sa spať a vymysli niečo jednoduché a účinné, čo so šnúrami. A teraz choď a priprav si dorádu. Je príliš nebezpečné použiť veslá ako brzdu, ak ideš spať.

Dokázal by pokračovať aj bez spánku, hovoril si. Ale bolo by to príliš nebezpečné.

Vybral sa po rukách a kolenách k zadnej časti lode a dával si pozor, aby nezavdil o lano

a nevyplašil rybu. Asi je v polospánku, pomyslel si. Ale ja nechcem, aby odpočívala. Musí ťahať, až kým nezomrie.

performer na scéne: „Hloubka 66“

performeri - súboj s Rybou

„Musím si zachovať jasnú hlavu. Som unavený, starý človek. Ale zabil som túto rybu.“
Z tej bolesti mohol aj zošalieť.

Musím všetko pripraviť, potom rybu pritiahnúť a poriadne priviazať, postaviť sťažeň, napnúť plachtu na cestu domov.

Začal priťahovať rybu, aby ju mal pozdĺž lode, mohol jej prevliecť lano cez žiabre a ústa a jej hlavu pevne pripevniť o predok člna. Chcem ju vidieť, pomyslel si, dotknúť sa jej a cítiť ju. Ona je moje bohatstvo, pomyslel si. Ale to nie je dôvod, prečo ju chcem cítiť pri sebe. Keď som druhýkrát zatlačil na harpúnu, myslím, že som cítil jej srdce. Rýchlo jej priviažem slučku okolo chvosta, vravel si, a ešte jednu okolo brucha, aby som ju pripútal k člnu.

„Daj sa do práce, starec.“

Potom vztýčil sťažeň a s palicou, ktorú použil ako vratirahno, a s nasmerovaným priečnym rahnom sa zaplátaná plachta nadula, loď sa dala do pohybu a starec sa začal, napoly ležiac v zadnej časti lode, plaviť na juhozápad.

Nepotreboval kompas na to, aby vedel, kde je juhozápad. Potreboval len cítiť pasátny vietor a napínanie plachty.

Teraz vedel, že ryba je tu s ním a že jeho ruky a chrbát neboli žiadnym snom. Ruky sa hoja rýchlo, pomyslel si. Krvácanie ich vyčistilo a slaná voda ich vylieči. Temná voda z golfského prúdu je najlepším liečiteľom, aký tu existuje. Jediné, čo musím urobiť, je udržať si čistú hlavu. Ruky vykonali svoju prácu a už sa nám dobre plaví. S jej zavretou papuľou a vztýčeným chvostom sa plavíme ako bratia. Potom sa mu to začalo v hlave trochu pliesť a premýšľal: viez domov ryba mňa, alebo ja ju? Keby som ju ťahal za sebou, bola by otázka zbytočná. Aj keby ryba bola v lodke, už bez štipky dôstojnosti, by bolo zbytočné pýtať sa. Ale plavili sa spolu zviazaní bok po boku a starec si pomyslel, nech len viez domov ona mňa, ak jej to urobí radosť. Som lepší ako ona len vďaka ľsti a nechcela mi ublížiť.

Starec sa na rybu neustále pozeral, aby sa uistil, že je to pravda. To bolo hodinu predtým, ako ho napadol prvý žralok.

Ten žralok sa neobjavil náhodou. Vynoril sa z hĺbky potom, čo tmavý oblak krvi klesol a rozptýlil sa v kilometre hlbokom mori. Žralok sa vynoril tak rýchlo a bezhlavo, že prerazil hladinu modrej vody a ocitol sa priamo na slnku. Potom klesol späť do mora, zachytil pach a začal plávať smerom, ktorý nabral čln spolu s rybou.

Táto ryba bola stvorená na to, aby sa krmila všetkými rybami v mori, ktoré sú také rýchle, silné a dobre vyzbrojené, že nemajú žiadneho iného nepriateľa.

Keď ho starec videl približovať sa, vedel, že je to žralok, ktorý sa vôbec nebojí a urobí

presne to, čo si zmyslí.

Začul cvakanie zubov...

Starec ho udrel. Zasiahol ho svojimi zakrvavenými rukami, zo všetkých síl doňho bodol dobre mierenou harpúnou. Zasiahol ho bez nádeje, ale odhodlane a absolútne zničujúco.

Žralok chvíľu ticho ležal na hladine a starec ho pozoroval. Potom pomaly klesal ku dnu.

„Uchmatol asi osemnásť kíľ,“ povedal nahlas starec. Obral ma o moju harpúnu a všetku šnúru, pomyslel si, a teraz moja ryba opäť krváca a prídu ďalší.

Bolo to príliš pekné, aby to vydržalo, pomyslel si.

zo záznamu text v španielčine

Keď chlapec ráno nazrel do dverí, starec spal. Fúkalo tak silno, že aj rybárske člny, zvyknuté nechať sa unášať prudkými vlnami, nemohli vyplávať a tak chlapec zostal v posteli dlhšie a potom prišiel do starcovej chatrče, ako každé ráno. Videl, že starec dýcha a potom zbadal jeho ruky a rozplakal sa. Vyšiel veľmi potichu, aby doniesol kávu, kráčal cestou dolu a celú ju preplakal.

Chlapec doniesol do starcovej chatrče plechovku horúcej kávy a sedel pri ňom, až kým sa neprebral. Raz to už vyzeralo, že sa prebúdzá. Ale upadol opäť do ťažkého spánku. Chlapec zašiel cez ulicu požičať si trochu dreva, na ohriatie kávy.

Starec sa konečne zobudil.

„Nevstávajte,“ povedal chlapec. „Vypite toto.“ A nalial trochu kávy do pohára.

Starec si to vzal a vypil.

„Dostali ma žraloky“ povedal. „Porazili ma.“

„Ale ona vás neporazila. Tá ryba nie.“

„Nie. Máš pravdu. Stalo sa to až potom.“

„Pedrico sa postará o čln a výstroj. Čo chcete urobiť s hlavou?“

„Nech ju Pedrico rozreže na rybie pasce.“

„A jej meč?“ (vedecky rostrum)

„Ak chceš, nechaj si ho.“

„Chcem ho,“ povedal chlapec. „A teraz sa musíme dohodnúť čo ďalej.“

„Pátrali po mne?“

„Samozrejme. Aj pobrežná stráž a lietadlá.“

„Oceán je obrovský a čln malý, ťažko ho zbadat,“ povedal starec. Uvedomil si, aké je príjemné rozprávať sa s niekým skutočným a nie len sám so sebou a s morom.

„Chýbal si mi,“ povedal. „Čo si chytil?“ /text sa prelne do reálu – hovorí performer na scéne/

„Jednu prvý deň. Jednu ďalší a na tretí deň dve.“

„Výborne.“

„A teraz už rybárčime zase spolu.“

„Nie. Nemám šťastie. Už nemám žiadne šťastie.“

„Do čerta aj so šťastím,“ povedal chlapec. „Šťastie prinesiem ja.“

„A čo na to povie tvoja rodina?“

„To je mi jedno. Včera som chytil dve ryby. Ale teraz už budeme loviť spolu, pretože sa toho musím ešte veľa naučiť.“

„Musíme zohnať dobrý oštep a vždy ho mať na palube. Čepel' môžeme vyrobiť z pružiny starého Fordu. Môžeme ju ísť nabrúsiť do Guanabacoa. Musí byť ostrá, ale nie kalená, aby sa nezlomila. Môj nôž sa mi zlomil.“

„Zožením iný nôž a pružinu dám nabrúsiť.“

„Donesiem vám jedlo a tie noviny,“ povedal chlapec. „Dobre si odpočinite, Santiago. Prinesiem aj niečo z lekárne na vaše ruky.“

Keď chlapec vyšiel z dverí a kráčal po zošliapanej koralovej ceste, znova plakal.

To popoludnie bola v reštaurácii na terase skupina turistov, pozerali sa dolu do vody a medzi plechovkami od piva a mŕtvymi barakudami jedna žena zbadala dlhú bielu kostru ryby s obrovským chvostom na konci, ktorý sa nadvihoval a hojdal s prílivom a odlivom, zatiaľ čo na otvorenom mori pred vstupom do prístavu, východný vietor dvíhal mohutné pravidelné vlny.

„Čo je to?“ opýtala sa žena čašníka a ukázala na dlhú chrbtovú kosť obrovskej ryby, ktorá už bola len odpadom, čakajúcim, že ho odplaví odliv.

„Marlin. Dostal ho žralok“ povedal čašník.

„Žralok? Nevedela som, že žraloky majú také krásne tvarované chvosty.“